

ADVIES EN BEGELEIDING BIJ IDENTITEIT EN LEVENSBESCHOUWING

Onderzoek de identiteit!

Vooraf

- * *Steeds meer scholen breiden hun kwaliteitszorg ook uit naar het gebied van hun identiteit als bijzondere school.*
- * *Op vijf deelgebieden van identiteit, t.w. leerlingprofiel, schoolcultuur, uiterlijke vormgeving, partners van de school en leerkrachtcompetenties, leggen teams vast voor welke kwaliteiten zij kiezen.*
- * *Om de gekozen kwaliteiten daadwerkelijk goed te ontwikkelen vragen scholen ons advies en begeleiding.*
- * *De lijst met onderstaande vragen kunt u als een checklist gebruiken: de lijst kan worden ingevuld door directie, managementteam en/of door leerkrachten*

Schoolontwikkeling vanuit brede identiteit

- Hebben wij een heldere visie op onze identiteit (missie, visie, grondslag van de school)?
- Hebben wij aspecten van onze identiteit, waar we aan willen werken, ook opgenomen in ons schoolplan?
- Hebben we, vanuit onze identiteit gezien, een visie op 'goed onderwijs'? Zo ja:
- Hebben we onze visie op kwalitatief goed onderwijs omgezet in concrete activiteiten binnen onze kwaliteitszorg?
- Zorgen wij voor voldoende inspiratie en motivatie van leerkrachten, om te voorkomen dat enthousiasme en zin in werk plaats maken voor sleur of tegenzin?
- Hebben de leerkrachten voldoende zicht op de christelijke grondslag van hun school?
- Zijn wij het eens over de kernwaarden in een christelijke levensbeschouwing ?
- Staan we voldoende open voor denkbelden en gebruiken uit andere religieuze tradities?

Godsdienstige en levensbeschouwelijke ontwikkeling

- Hebben de leerkrachten voldoende kennis en vaardigheden om het vak godsdienst / levensbeschouwing te geven?
- Hebben we een duidelijke visie op de doelen van het vak? (Kunnen we ouders bij voorbeeld duidelijk maken wat leerlingen in acht jaar op de basisschool leren?)
- Hebben we een goede methode voor het vak? Zo ja:
- Kan iedereen hier goed mee werken?
- Is de godsdienstig-levensbeschouwelijke vorming voldoende concreet gemaakt in ons kwaliteitszorgsysteem?
- Hebben wij voldoende begrip van religieuze ontwikkeling en weten wij hoe wij deze kunnen stimuleren bij kinderen in hun eigen ontwikkelingsfase?
- Komen God en Jezus ter sprake op onze school?
- Zo ja: zijn we ons ervan bewust op welke wijze dit gebeurt, m.n. welke beelden we hanteren?
- Heeft de verscheidenheid aan religies aandacht , bij voorbeeld binnen het vak geestelijke stromingen?
- Zijn voldoende leerkrachten bekend met mogelijkheden, doelstellingen en materialen met betrekking tot filosofen met kinderen?

- Willen wij ons bekwamen in het voeren van filosofische gesprekken met kinderen?
- Is er behoefte aan professionalisering / coaching bij het geven van het vak godsdienst/levenbeschouwing in de klas?

Waardenoriëntatie

- Zijn wij, leerkrachten, het eens over de belangrijkste waarden en over hoe we daar vorm aan geven in de dagelijkse praktijk op school?
- Zijn we ons bewust van de relatie tussen onze levensbeschouwelijke grondslag en waarden en normen op onze school
- Is er beleid ontwikkeld waarin deze relatie tot uitdrukking komt?
- Hebben de leerkrachten voldoende kennis over morele ontwikkeling bij kinderen?
- Hebben we duidelijke schoolregels (klassenregels) en voldoende kennis en vaardigheden betreffende belonen en straffen?
- Is onze school een veilige school voor alle leerlingen, medewerkers en ouders?
- Hebben de leerkrachten, ook vanuit levensbeschouwelijk perspectief, voldoende kennis en vaardigheden m.b.t. het omgaan met vooroordelen, discriminatie en pestgedrag?

Sociaal-emotionele ontwikkeling

- Hebben de leerkrachten voldoende inzicht in de relatie sociaal-emotionele ontwikkeling en godsdienstig-levensbeschouwelijke ontwikkeling bij kinderen?
- Hebben we een goede methode voor sociaal emotionele ontwikkeling ?
- Zo nee, hebben we die nodig?
- Zo ja, biedt onze methode voor sociaal-emotionele ontwikkeling een relatie met / verdieping in godsdienstig-levensbeschouwelijke ontwikkeling?

Beelden en verhalen

- Weten wij voldoende over de mogelijkheid van het gebruik van kunst bij de levensbeschouwelijk-religieuze ontwikkeling bij kinderen ?
- Zijn de leerkrachten zich voldoende bewust van de betekenis van het vertellen van en het beeldend omgaan met levensbeschouwelijke verhalen?
- Hebben de leerkrachten zicht op de rol van sprookjes in de levensbeschouwelijke ontwikkeling van kinderen?
- Zijn voldoende leerkrachten in staat om levensbeschouwelijke aspecten van film in te zetten in de groep?

Bijbel

- Hebben de leerkrachten voldoende vaardigheden om met bijbelverhalen te werken met het oog op de leefwereld van kinderen?
- Hebben de leerkrachten voldoende kennis van ontstaan, inhoud, indeling en leeswijzen van de bijbel?
- Zijn er goede kinderbijbels aanwezig op school?
- Willen we de kinderen kennis laten maken met belangrijke bijbelverhalen, bij voorbeeld via een bijbel-vertelrooster voor elke groep?
- Komen bijbelverhalen voldoende aan bod in groep 1 t/m 8?

Bezinnen, feesten en vieren

- Is het team voldoende op de hoogte van vormen, doelstellingen en materialen rond dagopeningen en/of bidden in alle groepen?
- Hebben de leerkrachten voldoende kennis en vaardigheden om met kinderen te bidden, te mediteren of stilteoefeningen te doen?
- Is er behoefte aan bezinning op of ontwikkeling van spirituele vaardigheden en bezieling van de leerkracht zelf?
- Hebben leerkrachten (en leerlingen) voldoende kennis van achtergronden en gebruiken van belangrijke (christelijke en niet-christelijke) feesten die op school worden gevierd?
- Zijn er duidelijke afspraken over welke feesten er gevierd worden op school en hoe die dan gevierd (kunnen) worden?
- Hebben leerkrachten voldoende kennis en vaardigheden om te werken aan rituele vorming (bv door middel van vieringen) bij kinderen?

Ingrijpende gebeurtenissen

- Hebben de leerkrachten voldoende kennis en vaardigheden om kinderen te begeleiden bij verdriet, verlies en rouw (incl. zicht op religieuze visies op leven en dood)?
- Beschikken we over voldoende hulpmiddelen om kinderen te helpen bij rouwverwerking (bij voorbeeld een rouwkoffer)?
(zie boven)
- Hebben wij een goed en gedragen 'protocol' voor het omgaan met ernstig zieken en/of al dan niet plotselinge sterfgevallen?

Geestelijke stromingen en interreligieus leren

- Hebben de leerkrachten voldoende basiskennis van geschiedenis, verhalen en gebruiken van wereldgodsdiensten (hindoeïsme, jodendom, boeddhisme, christendom, islam)?
- Willen wij onszelf en kinderen laten kennismaken met wereldgodsdiensten via excursie naar mandir, tempel, synagoge, kerk en moskee?
- Zijn de leerkrachten bekend met het werken met leskisten, om de verschillende religies op een levendige wijze onder de aandacht van kinderen brengen?
- Is er naast de methode godsdienst-levensbeschouwing ook goed materiaal expliciet voor geestelijke stromingen? Zo ja:
- Wordt dit goed gebruikt?
- Hebben de leerkrachten voldoende kennis en vaardigheden om als team en met kinderen een dialoog over religie te voeren?

School, geloofsgemeenschap(en) en wereld

- Hebben wij goed contact met ouders over identiteit, waarden en normen, opvoeding?
- Is er voldoende contact met lokale geloofsgemeenschappen m.b.t. acties, vieringen, eerste communie?
- Hebben we voldoende kennis, vaardigheden en materiaal om evt. te werken aan actief burgerschap?
- Is de plaats van mondiale vorming, wereldburgerschap, vastenactie, vredeseducatie, goede doelen in het lesprogramma, voldoende duidelijk?